

Mikaela Urkiola Usabiaga

*Beasain, Gipuzkoa
(1923-2018)*

Aurkibidea

Biografia

1923an jaio zen Beasaingo alde zaharrean. Aita Bergarakoa zen, baina ezkondutakoan Beasainera joan zen bizitzera. Azalpen interesgarriak eman zituen hainbat gairen inguruan: Beasaingo herriaren izaera, kale giroa, ohitura zaharrak eta abar. Bere anaia Santosekin batera egin zitzaion elkarrizketa.

Zintak

BEA-014

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2005-09-02
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Izagirre, Eli
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

BEA-015

- **Proiektua**: Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2005-09-02
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: MiniDV

Pasarteak

1. CAFeko lanik gogorrena, forjako

- **Erref**: BEA-014/007
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:05:40. **Bukatu**: 00:07:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

Forjako lana, lan astuna. Aitaren lana: horren inguruko azalpenak, lan-ordu asko, bazkaria bertara eramaten zioten.

2. Fundizioko lana: langileak, harremana...

- **Erref**: BEA-014/011
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:09:20. **Bukatu**: 00:11:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak

Laburpena:

Fundizio lana gogorra zen. Trenak egiteko piezak egiten ziren. Trenak gehienbat kanpora saltzen ziren. Goierri guztiko langileak zeuden bertan; oinez edo bizikletaz etortzen ziren. Kanpotik ere langile asko etortzen zen. Langileen arteko harremana ona izan ohi zen.

3. Umetako gaiztakeriak

- **Erref**: BEA-014/016
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:18:09. **Bukatu**: 00:20:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

Umetako kontuak. Lagun taldeak: bihurrikeriak; jolasak... Txoritara joaten ziren; habia bila ibiltzen ziren.

4. Herrian musikarako zaletasun handia

- **Erref:** BEA-014/018
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:22:22. **Bukatu:** 00:24:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

<p>Jaiegunetan, musika egoten zen. "Ttunttune". Musika Banda. Beraiek gazte zirenean, gerra piztu eta bizimodua asko aldatu zen. Orfeoia.</p>

5. Eskolako ikasgaiak; emakumeak etxeko lanetarako prestatu

- **Erref:** BEA-014/026
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:34:40. **Bukatu:** 00:36:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Eskolan ikasitakoak. "Las cuatro reglas" deitzen ziotena: batu, kendu, zatitu eta biderkatu. Neskei josten ere irakasten zieten. Emakumeei etxeko lanak egiten irakasten zieten.</p>

6. Euskara zigortu egiten zen

- **Erref:** BEA-014/027
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:36:13. **Bukatu:** 00:38:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

<p>Eskolan erdaraz egiten zuten. Dotrina ere erdaraz ikasi zuten. Euskaraz hitz egitea zigortu egiten zen.</p>

7. Mutilak eskolara, neskak neskame

- **Erref:** BEA-014/029
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:40:22. **Bukatu:** 00:42:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Eskola amaitu, umeak zaindu eta hamazazpi urterekin neskame joan zen. Gurasoek diru gehiegi ez bazuten, mutilak eskolaratzen zituzten lehenengo. Alabak, orduan, neskame joaten ziren.

8. Neskame izandako garaia

- **Erref:** BEA-014/030
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:42:04. **Bukatu:** 00:44:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Neskame Segurara joan zen, mediku familia batean. Neskame lanak. Sei urte eman zituen bertan, ezkontzera joan zen arte, eta gustura igaro zituen urte haiek.

9. Neskame mediku familia batean

- **Erref:** BEA-014/031
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:44:19. **Bukatu:** 00:45:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:

<p>Nagusia, medikua, sinesmen handiko gizona zen. Harreman estua zuten mediku eta apaizek, tertuliarako elkartzen ziren.</p>

10. Etxeko lanak: arropa garbiketa, lurra

- **Erref:** BEA-014/033
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:48:13. **Bukatu:** 00:50:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Etxeko lanak. Arropa garbitzeko udaletxe ondoko harrasketara joan ohi zen jendea orduan, baina Micaelak ez zuen hara joan beharrik izan, etxean baitzuten. Lurra nola garbitzen zuten.

11. Garai hartako jatorduak

- **Erref:** BEA-014/034
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:50:36. **Bukatu:** 00:53:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Jatorduak. Kafesne-zopak, taloa, babarrunak, garbantzuak... Ospakizunetan, kapoiak.

12. Eguberrietarako kapoiak hazten zituzten

- **Erref:** BEA-014/035
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:53:59. **Bukatu:** 00:57:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Kapoiak eurek hazten zituzten, Eguberrietarako. Nola hazten zituzten azaltzen du. Gantza asko duelako, egun ez da horrelakorik jaten.

13. Arraina kalerik kale saltzera etortzen ziren

- **Erref:** BEA-014/036
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:57:18. **Bukatu:** 00:58:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak

Laburpena:

Arraina saltzera etortzen ziren, kalerik kale. Oriotik asko etortzen ziren herrira saltzera. Orduan arrain gutxiago jaten zuten. Karroetan etortzen ziren antxoak, txitxarroa eta abar saltzera.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com